

БЪЛГАРИСТИЧНИ ЕЗИКОВЕДСКИ ЧЕТЕНИЯ

МАТЕРИАЛИ ОТ МЕЖДУНАРОДНАТА КОНФЕРЕНЦИЯ
ПО СЛУЧАЙ 130-ГОДИШНИНАТА НА
СОФИЙСКИЯ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“,
19–20 НОЕМВРИ 2018 г.

ФАКУЛТЕТ ПО СЛАВЯНСКИ ФИЛОЛОГИИ,
СОФИЙСКИ УНИВЕРСИТЕТ „СВ. КЛИМЕНТ ОХРИДСКИ“

2019

Конференцията е финансирана от Фонд „Научни изследвания“ на МОН, дог. № ДПМНФ 01/31 от 19.09.2018 г., и от ФНИ на Софийския университет „Св. Климент Охридски“, договор 80-10-25/17.04.2018 г.

Научни редактори

Проф. д-р Йовка Тишева
Доц. д-р Марина Джонова

Съставител

Проф. д-р Красимира Алексова

СЪДЪРЖАНИЕ

Пленарни доклади

Габор Балаж. <i>Решаващи тенденции в историята на българската морфологична система</i>	13
--	----

Съвременни методи и подходи във фонетиката и фонологията

Димитър Попов. <i>Лингвистична персонология и антропололингвистика: теоретични, методологични и приложни аспекти</i>	22
Мирена Пацева. <i>Прозодични характеристики на някои афикси и регулярни акцентни тенденции</i>	31

Динамиката на лексикалната система и на нейните елементи

Велка Попова. <i>Лексикални средства за концептуализация на времето в онтогенезата на българския език</i>	38
Хетил Ро Хауге. <i>Глаголи за движение и транспорт като спомагателни глаголи в балкански и скандинавски езици</i>	48
Велка Попова, Анета Недялкова. <i>Речникът в огледалото на свободните словесни асоциации. Експериментално изследване</i>	53
Марияна Парзулова. <i>Към въпроса за новите фразеологични единици в езика на медиите</i>	59
Мария Кошкова, Надежда Костова. <i>Към семантичния развой на лексикалната единица – българско-словашки паралели</i>	65
Людмила Кирова. <i>Асоциативен контекст и отношението му към динамиката на лексикалната система</i>	70
Надка Николова. <i>За омонимите и тяхната класификация</i>	78
Яна Сивилова, Жана Желязкова. <i>Етимология и фразеология</i>	84
Илияна Гаравалова. <i>Ономасиологични и мотивационни паралели при назоваването на небесната дъга, съществуващи между българските говори и диалектите на останалите европейските езици</i>	89
Надежда Данчева. <i>Динамика и устойчивост на хидронимите по течението на река Струма</i>	96

Емилия Македонска. <i>Nomina agentis u nomina actoris в български и чешки език (Речник на българския език от Найден Геров и Slovník česko-německý на Йозеф Юнгман)</i>	105
Диана Иванова. <i>Процеси и промени в икономическата лексика след 1989 г. (върху български и словашки езиков материал)</i>	110
Марияна Витанова, Калина Мичева-Пейчева. <i>Глаголи със значение ,свиря‘ в българските диалекти и фразеологията на българския език</i>	116
Теодора Кръстева. <i>Образът на кучето в устойчивите сравнения в българския език (върху материал от българския национален корпус)</i>	122

Съвременни морфологични и синтактични подходи

Съвременни морфологични подходи

Руселина Ницолова. <i>За ролята на говорещия и слушателя при детерминацията в българския език</i>	127
Стоян Буров. <i>Глаголът се променя. (Конверсивна каузативация на значенията)</i>	135
Иван Куцаров. <i>Категорията таксис и интерпретирането ѝ като функционално-семантично поле</i>	146
Христина Марку. <i>Изразяване на оптативност в български и новогръцки език</i>	157
Stela Manova, Renáta Gregová. <i>Young animals and diminutives in Bulgarian and other Slavic languages: A contrastive study with emphasis on derivational paradigms</i>	167
Красимира Чакърлова. <i>Към въпроса за структурата на функционално-семантичното поле на генеричността в съвременния български език</i>	176
Константин Куцаров. <i>Концепцията за частите на речта при Лев Владимирович Щерба</i>	186
Елена Руневска. <i>Морфологичната категория „определеност“ в обучението по български език като чужд (на студенти от източнославянската група, бесарабски и таврийски българи)</i>	194
Катя Исса. <i>Синтактичните функции на неопределителния член в българския и в арабския език</i>	202
Йорданка Велкова. <i>За представките като маркери на детерминация при една особена група глаголи в българския език</i>	209
Петер Хил, Красимира Колева. <i>Съотношението граматичен род и естествен пол в българския и сръбския език</i>	218
Красимира Алексова. <i>Взаимовръзката между дубитатива и категориите лице и число в съвременния български език</i>	228
Стилиян Стойчев. <i>Има ли морфологична категория засвидетелстваност на действието в съвременния български език?</i>	236

Сенем Конедарева. <i>Издаването на спомагателния глагол съм в 3 л. ед. и мн. ч. от ренаративната парадигма – специфика на българската евиденциална система ...</i>	244
Михаела Москова. <i>Времената на конклузива в съвременния български език</i>	252

Съвременни синтактични подходи

Илияна Кръпова. <i>За функционалното съдържание на предлога на и структурата на именната фраза в съвременния български език</i>	260
Радка Влахова-Руйкова. <i>Координация и конкуренция на съюзни връзки в сложното изречение</i>	269
Мариана Георгиева. <i>Предикация и пунктуация</i>	274
Петя Осенова. <i>Поведението на именните групи за приблизителност от типа 'над 300 души' или 'около 15 села' в позиция на подлог</i>	280
Цветомира Венкова. <i>Маризъм и чомскианство – маршът на идолите в българската граматика</i>	286
Владислав Маринов. <i>Подчиненото подложно изречение в българския синтаксис</i>	295
Атанас Атанасов. <i>„Въпросът е кой е подложът“ (наблюдения върху подчинените подложни изречения)</i>	301
Цветана Димитрова. <i>За Вакернагеловата позиция на клитиките в български</i>	310
Елисавета Балабанова. <i>Реализирани/нереализирани депенденти на предиката – съвременни семантико-синтактични подходи. Критерий за разграничаване между двете групи</i>	316
Рени Манова. <i>Средства за постигане на свързаността на изреченско и надизреченско равнище в съвременното обучение по български език като чужд</i>	323

Актуални въпроси в прагматиката и стилистиката

Диана Янкулова. <i>Езикът на медиите</i>	330
Ирина Платонова. <i>Презентация на работната първа част на учебника „Българский язык“. Практический курс</i>	336
Антония Замбова. <i>Какво се случва с изречението?</i>	345
Мария Григорова. <i>Семасиологични въпроси, свързани предлога/представката/частицата „по“</i>	352
Силвена Ставрева-Доростолска. <i>Фалишвата информация в рекламния медицински текст: прагматика на лексикалния състав</i>	356
Албена Добрева. <i>Комуникативни тактики в говоренето на политиците за здраве: коя новина е първа – добрата или лошата?</i>	365
Ласка Ласкова. <i>Превключване между разказвателни системи в исторически текстове</i>	371

Венера Димитрова. Синтактични и прагматични особености на диалогичното единство въпрос – отговор по време на интервю	380
Катерина Войнова. Истанбулската конвенция през погледа на българските онлайн медии	386
Жанета Андреева. Когнитивните метафори като средство за езикова демагогия	392
Мария-Лия Борисова. Тенденцията за архаизиране на речта в съвременната българска литература	399

Вариантността, нормативността и кодификацията днес

Георги Митринов. Опити за кодификация на регионални писмени норми на българския език с кирилска графика от втората половина на XX и началото на XXI век	404
Татяна Ангелова. Нормативност и приемливост и тяхното отношение към обучението по български език 5. – 7. клас според новите учебни програми, новите учебници	413
Стефанка Абазова. Оценката за говорещия като социалнопсихологически инструмент	422
Кристияна Симеонова. За вариантността при някои термини	432
Магдалена Абаджиева. Нормативност и поезия	439

Лингвистични аспекти на превода

Палмира Легурска. Някои аспекти на словореда при превод от руски на български език	447
Радост Железарова. Българският език в преводните текстове	452
Елена Крейчова. Избрани проблеми, свързани със създаването на преводния чешко-български юридически речник	458
Яна Левицка, Мария Шимкова, Велислава Стойкова, Даниела Майхракова. Електронни терминологични ресурси за словашки и български език	464
Ивана Давитков. Граматични проблеми на превода между близкородствени славянски езици – опит за класификация	471

CONTENTS

Plenary talks

Gábor Balázs. <i>Decisive tendencies in the history of the Bulgarian morphological system ...</i>	13
---	----

Modern methods and approaches in phonetics and phonology

Dimitar Popov. <i>Linguistic personology – a new science in paradigm of anthropological linguistics</i>	22
Mirena Patseva. <i>Prosodic characteristics of some suffixes</i>	31

The dynamics of the lexical system and its elements

Velka Popova. <i>Lexical conceptualization of time in the ontogenesis of Bulgarian</i>	38
Kjetil Rå Hauge. <i>Verbs of movement and transport as auxiliaries in Balkan and Nordic languages</i>	48
Velka Popova, Aneta Nedyalkova. <i>Lexicon in the mirror of free verbal associations. Experimental study</i>	53
Mariyana Parzulova. <i>The topic of the new phraseological units in the language of the Bulgarian media</i>	59
Mária Košková, Nadezhda Kostova. <i>Semantic changes of lexical units – Bulgarian-Slovak parallels</i>	65
Lyudmila Kirova. <i>Associative context and its relationship to the lexical system dynamics</i> ...	70
Nadka Nicolova. <i>About the homonyms and their classification</i>	78
Yana Sivilova, Zhana Zhelyazkova. <i>Biblisms in Bulgarian and Turkish</i>	84
Iliyana Garavalova. <i>Onomasiological and motivational parallels in the naming of rainbow existing between the Bulgarian talkings and dialects of the remaining European languages</i>	89
Nadezhda Dancheva. <i>Dynamics and stability of the hydronyms along the Struma river</i>	96
Emiliya Makedonska. <i>Nomina agentis and nomina actoris in Czech and Bulgarian language</i>	105
Diana Ivanova. <i>Processes and changes in economic lexis after 1989 (based on Bulgarian and Slovak language material)</i>	110
Mariyana Vitanova, Kalina Micheva-Peycheva. <i>Verbs meaning 'play' in Bulgarian dialects and phraseology of Bulgarian language</i>	116

Teodora Krasteva. <i>The image of the dog in stable comparisons in the Bulgarian language (on material from the Bulgarian national corpus)</i>	122
--	-----

Modern morphological and syntactic approaches

Modern morphological approaches

Ruselina Nitsolova. <i>Determination through articles in Bulgarian and its functions</i>	127
Stoyan Burov. <i>The verb is changing. (Conversive causativation of meaning)</i>	135
Ivan Kutsarov. <i>Toward category of taxis and its interpretation as functional-semantic field</i>	146
Christina Markou. <i>Expression of optative modality in Bulgarian and modern Greek</i>	157
Stela Manova, Renáta Gregová. <i>Young animals and diminutives in Bulgarian and other Slavic languages: A contrastive study with emphasis on derivational paradigms</i>	167
Krasimira Chakarova. <i>On the issue of the structure of the functional-semantic field of gender in the contemporary Bulgarian language</i>	176
Konstantin Kutsarov. <i>The concept of speech parts by Lev Vladimirovich Shcherba</i>	186
Elena Runevska. <i>The category of definiteness in teaching Bulgarian language as foreign language (to Bessarabia and Tavrian Bulgarians in the territory of today's Ukraine)</i>	194
Katya Issa. <i>Syntactic function of the articles in the European and Arab Linguistics</i>	202
Yordanka Velkova. <i>Prefixes as markers of determination</i>	209
Peter Hill, Krasimira Koleva. <i>Sex and gender in Serbian and Bulgarian</i>	218
Krasimira Aleksova. <i>The relationship between the dubitative, the person and grammatical number gramemes</i>	228
Stiliyan Stoychev. <i>Is evidentiality in Bulgarian a morphological category?</i>	236
Senem Konedareva. <i>The omission of the auxiliary in 3rd person singular and plural from the renarrative paradigm – a specificity of Bulgarian evidential system</i>	244
Mihaela Moskova. <i>The conclusive's tense paradigm</i>	252

Modern syntactic approaches

Iliyana Krapova. <i>Semantic and syntactic ambiguities with expressions of the type N1 N2 in Bulgarian</i>	260
Radka Vlahova-Ruykova. <i>Coordination and alternation of conjunctions in complex sentences</i>	269
Mariana Georgieva. <i>Predication and punctuation</i>	274
Petya Osenova. <i>The behavior of noun phrases for approximation of the type 'more than 300 people' or 'around 15 villages' in a subject position</i>	280

Tzvetomira Venkova. <i>Marrism and chomskyanism – the parade of idols in Bulgarian linguistics</i>	286
Vladislav Marinov. <i>Clausal subjects in Bulgarian syntax</i>	295
Atanas Atanasov. <i>‘The question is which is the subject’ (observations on the subject clauses)</i>	301
Tsvetana Dimitrova. <i>On second position of (pronominal) clitics in Bulgarian</i>	310
Elisaveta Balabanova. <i>Realized vs. nonrealized dependents of the predicate – semantic and syntactic approaches. Typology of the complements</i>	316
Reni Manova. <i>Cohesive devices on sentence level and above sentence level in the process of learning Bulgarian language as a foreign</i>	323

Topical questions in pragmatics and stylistics

Diana Yankulova-Trenea. <i>Radio journalism language and transition</i>	330
Irina Platonova. <i>Presentation of the first draft of the “Practical course of Bulgarian language”</i>	336
Antoniya Zambova. <i>What happens to the sentence</i>	345
Maria Grigorova. <i>Semassiological issues, related to pretext/ prefix/ particle "po"</i>	352
Silvena Stavreva-Dorostolska. <i>False information in the advertising medical text: pragmatics of lexical content</i>	356
Albena Dobрева. <i>Communicative tactics in politicians talking about health: what news is first – good or bad?</i>	365
Laska Laskova. <i>Bulgarian narrative systems: elements and relations</i>	371
Venera Dimitrova. <i>Syntactic and pragmatic features of the dialogue unity question – answer on an interview</i>	380
Katerina Voynova. <i>The Istanbul convention through the lens of Bulgarian online media</i>	386
Zhaneta Andreeva. <i>Taxonomy of cognitive metaphors in contemporary Bulgarian political speeches</i>	392
Maria-Lia Borisova. <i>The tendency for archaization of speech in the modern Bulgarian literature</i>	399

Variance, standardization and codification today

Georgi Mitrinov. <i>Attempts of codification of regional writing standards in Bulgarian language from the second half of the twentieth and early twenty-first century</i>	404
Tatyana Angelova. <i>Normativity and acceptability and their relationship to teaching Bulgarian language from 5th–8th grades according to the new curricula, the new textbooks</i>	413
Stefanka Abazova. <i>Speaker’s evaluation and language attitudes</i>	422

Kristiyana Simeonova. <i>About variance with some terms</i>	432
Magdalena Abadzhieva. <i>The poetry and the literary norm</i>	439

Linguistic aspects of translation

Palmira Legurska. <i>Interference or transformations in translation of fiction (on material from word-order phenomena)</i>	447
Radost Zhelezarova. <i>Bulgarian language in translated texts</i>	452
Elena Kreytchova. <i>Selected problems related to the creation of the Czech-Bulgarian specialized dictionary of the legal, economic and socio-political terminology</i>	458
Jana Levická, Mária Šimková, Velislava Stoykova, Daniela Majchráková. <i>e-Terminology resources for Slovak and Bulgarian language</i>	464
Ivana Davitkov. <i>Grammatical problems of translation between closely related Slavic languages – classification experience</i>	471